

Nr 307. Interpellation av Caroline Andersson (S) socialstyrelsens nya riktlinjer för bemanning KSN-2012-0861

Kommunfullmäktige

Interpellation till Äldrenämndens ordförande Ebba Busch (KD)

Socialdemokraterna begärde för ca ett år sedan att äldrenämnden skulle redovisa antalet personal vid vårdboenden för personer med demenssjukdom. Resultaten visade på många håll en nedslående bild. På flera vårdboenden fanns inte tillräckligt mycket personal för att säkra en trygg omsorg om de boende. En redovisning av bemanningssituationen vid övriga vårdboenden visade på i stort sett samma resultat. Konsekvenserna av den låga bemanningen är att varje boende inte fått sina individuella vård- och omsorgsbehov tillgodosedda, vilket är mycket allvarligt och tyder på en bristande kvalitet inom Uppsala kommuns äldreomsorg.

Uppsala kommun är dock inte den enda kommunen i Sverige som visat sig ha för låg bemanning på bland annat vårdboenden för personer med demens. Frågan har uppmärksamats nationellt och utretts av Socialstyrelsen på uppdrag av Socialutskottet i riksdagen. I dagarna presenterade Socialstyrelsen riktlinjer för bemanning vid vårdboenden för personer med demens. Riktlinjerna kan sammanfattas enligt följande:

- Socialnämnden (eller motsvarande) i varje kommun ska se till att alla särskilda boenden där personer med demenssjukdom bor har tillräckligt med personal för att ge varje individ den hjälp han eller hon behöver.
- För att beräkna hur mycket personal som är tillräckligt måste socialnämnden ta reda på vilka insatser varje person behöver och fatta beslut om det. Det ska framgå vad insatserna får för praktisk betydelse för den enskilde. På

så sätt blir det tydligt för alla inblandade, inklusive anhöriga, vilken hjälpen äldre har rätt till.

- En boendeenhet där en person med demenssjukdom bor får aldrig lämnas obemannad.
- Kommunerna måste skärpa kontrollen av alla särskilda boenden där personer med demenssjukdom bor, både de offentliga och de privata. Socialnämnden ska regelbundet följa upp hur varje enskild person har det och om personalen räcker till.

Föreskrifterna planeras träda i kraft i januari 2013.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga Äldrenämndens ordförande Ebba Busch (KD) följande:

- Vilken är din bedömning av äldrenämndens följsamhet till ovanstående riktlinjer i dagsläget?
- Vad tänker du göra för att äldrenämnden ska leva upp till Socialstyrelsens riktlinjer som börjar gälla fr.o.m. januari 2013?
- Tänker du verka för regelbundna bemanningsrevisioner inom Uppsala kommuns äldreomsorg?

*Caroline Andersson (S)
2:e vice ordförande i Äldrenämnden*

Svar:

Socialdemokraterna har i en interpellation ställt tre frågor rörande Socialstyrelsens nya riktlinjer för bemanning som träder ikraft den 1 januari 2013. Riktlinjerna kan sammanfattas i följande punkter:

- 1) Socialnämnden i varje kommun ska se till att alla särskilda boenden där personer med demenssjukdom bor har tillräckligt med personal för att ge varje individ den hjälp han eller hon behöver.

- 2) För att beräkna hur mycket personal som är tillräckligt måste socialnämnden ta reda på vilka insatser varje person behöver och fatta beslut om det. Det ska framgå vad insatserna får för praktisk betydelse för den enskilde. På så sätt blir det tydligt för alla inblandade, inklusive anhöriga, vilken hjälp den äldre har rätt till.
- 3) En boendeenhet där en person med demenssjukdom bor får aldrig lämnas obemannad.
- 4) Kommunerna måste skärpa kontrollen av alla särskilda boenden där personer med demenssjukdom bor, både de offentliga och de privata. Socialnämnden ska regelbundet följa upp hur varje enskild person har det och om personalen räcker till.

Den första frågan är vilken min bedömning är av äldrenämndens följsamhet till de nya riktlinjerna. Idag finns tydliga krav i alla förfrågningsunderlag på att alla utförare ska ha tillräckligt med personal för att kunna erbjuda en individanpassad vård och omsorg utifrån den enskildes behov. Vidare har nämnden för ett drygt år sedan antagit riktlinjer för god och säker vård i kommunens demensboenden vilka bl a innehåller följande punkter:

- Bemanningen vid demensenheter ska anpassas till de boendes behov och vara minst två personer under dag- och kvällstid,
- En demensenhet får aldrig lämnas tom/obemannad (oavsett tid på dygnet),
- Aktiviteter och social samvaro ska erbjudas under veckans alla dagar,

Min bedömning är att de krav som finns i förfrågningsunderlagen i kombination med nämndens riktlinjer för god och säker vård gör att äldrenämnden redan idag har god följsamhet till punkt 1 och 3 i Socialstyrelsens nya riktlinjer.

Den andra punkten i Socialstyrelsens riktlinjer handlar om att biståndsbesluten ska vara detaljerade och att det ska framgå vad insatserna får för praktisk betydelse för den enskilde. De beslut som äldrenämndens biståndshandläggare

fattar är redan idag detaljerade. Inom ramen för beslutet om särskilt boende kan följande individuella insatser beviljas: på- och avklädning, personlig hygien, toalettbestyr, tillsyn, mat, måltidsstöd, städning/tvätt, utevistelse, inköp/ärenden, ledsagning samt stöd, råd eller annan hjälp i personliga angelägenheter. När en person flyttar in på ett särskilt boende finns både avtal och SOSFS som stadgar att den enskilde och personalen tillsammans upprätta en genomförandeplan som ska beskriva hur beslutet ska genomföras i praktiken. Min bedömning är därför att äldrenämnden i allt väsentligt redan svarar mot Socialstyrelsens kommande krav inom detta område. Därtill vill jag understryka att jag hoppas att socialstyrelsen riktlinjer i praktiken inte innebär ännu mer detaljstyrning. Det vore olyckligt då det utifrån biståndsbesluten måste finnas utrymme för att arbeta individanpassat utifrån hur den äldre har det.

När det gäller den fjärde punkten har äldrenämnden idag en väl utbyggd individ- och avtalsuppföljning varför min bedömning är att nämnden har god följsamhet också till punkt 4. Det förekommer dock att bemanningen inom kommunens demensboenden inte svarar mot äldrenämndens krav och egna riktlinjer. I de fall uppföljningarna visar att brister föreligger när det gäller utförarnas följsamhet mot de krav nämnden ställer är det därför viktigt att kontoret och nämnden agerar kraftfullt för att säkerställa att bristerna åtgärdas.

Interpellationens tredje fråga är om jag tänker verka för regelbundna bemanningsrevisioner inom Uppsala kommuns äldreomsorg. En god bemanning i kommunens demensboenden är en mycket viktig fråga och jag kan tänka mig att verka för att regelbundna bemanningsrevisioner införs som ett komplement till den uppföljning som redan idag sker. Det är då viktigt att poängtera att ett sådant arbete bör syfta till att bemanningen ska vara av sådan karaktär att det säkrar en god kvalitet inte att det säkrar en viss bemanningsnivå för nivåns skull.

2012-09-17

Ebba Busch
Ordförande äldrenämnden